

ภาพ: การแสดงชุดบัลเลต์มโนโหรา ในงานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 70 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ที่มา: เนชั่นโฟโต้

พัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย¹ The Development of Western Dance Education in Thailand

ขวัญแก้ว กิจเจริญ^๒

Kwankaew Kitcharoen

E-mail: kwankaew227@gmail.com

Received: November 29, 2021

Revised: March 15, 2022

Accepted: March 23, 2022

¹ งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัยพัฒนาอาจารย์ใหม่/นักวิจัยใหม่ กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
This research is supported by the Ratchadaphiseksomphot Endowment Fund granted for new faculty staff of Chulalongkorn University

² อาจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชานาฏศิลป์ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Dr., Lecturer of Western Dance, Department of Dance, Faculty of Fine & Applied Arts, Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเรียนการสอน นาฏยศิลป์ตะวันตกและการบริหารจัดการในสถาบันเอกชน รวมทั้งศึกษาแนวทางการนำวิชานาฏยศิลป์ตะวันตกไปใช้ประโยชน์หรือประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึง พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบการวิจัยรวบรวมเอกสาร หนังสือ บทความทางด้านวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ การสำรวจภาคสนาม ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัยและการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเดี่ยวของอาจารย์ในสถาบันรัฐ ผู้อำนวยการ ครูสอนในสถาบันเอกชนทั้งในรูปแบบอิสระและประจำและผู้เรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปโดยไม่ระบุทักษะ โดยเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ พบว่า 1) พัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกองค์ประกอบที่ยังคงเดิม คือ ด้านผู้เรียน องค์ประกอบที่เปลี่ยนแปลง คือ ด้านหลักสูตร องค์ประกอบที่เพิ่มเติม คือ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านวิชาการและด้านสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตก 2) การบริหารจัดการในสถาบันเอกชนพบว่า องค์ประกอบใหม่ คือ ด้านการแข่งขัน องค์ประกอบที่เพิ่มเติม คือ ด้านการแสดง ด้านลักษณะของชั้นเรียน ด้านจำนวนชั่วโมงเรียนและด้านงบประมาณ 3) การนำไปใช้ประโยชน์และประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน พบว่า วัตถุประสงค์ของผู้เรียนที่ยังคงเดิม คือ ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพทางตรง วัตถุประสงค์ของผู้เรียนที่เพิ่มเติม คือ ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพทางอ้อม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า มีบริบทที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย 7 ประการด้วยกัน คือ 1) ค่านิยมและกระแสนิยม 2) ผู้ปกครอง 3) ทศนคติและพฤติกรรม 4) เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคมและการเมือง 5) เวลา 6) สื่อ 7) สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19

คำสำคัญ: พัฒนาการ การเรียนการสอน นาฏยศิลป์ตะวันตก

Abstract

The objective of this dissertation was to study the development of western dance education, the administration of dance institutes, and ways to apply western dance knowledge to future careers of learners. The time period which the research focused on was from 1999 to 2020. The research employed a qualitative research method, including a literature

review, observation, field surveys, the researcher's personal experience, and in-depth interviews with directors and teachers in both public and private dance institutes and with learners aged 18 years old and above, whose dance skills were not identified. The data were analyzed, summarized, and presented in the research. The findings showed that 1) in terms of the development of western dance education, the component which had remained the same over the observed period of time was learners. On the other hand, the component which had been changed was the dance syllabus. Moreover, the components which had been added were teachers, western dance syllabuses, dance academic subjects, and dance institutes which provided western dance education, 2) in terms of the administration of private dance institutes, a new component was dance competitions. Furthermore, dance performances, class sizes, learning hours, and institutes' budgets were the components which had been added, and 3) in terms of the application of western dance knowledge to future career of learners, the learning purpose of learners remained the same, which was direct application to dance careers. However, another learning purpose of learners, which was indirect application to other careers, had been added. It was also found that there were 7 factors contributing to the development of dance education. They were 1) trends and values, 2) parents, 3) attitude and behavior, 4) economy, culture, society, and politics, 5) class time, 6) media, and 7) COVID-19 pandemic.

Keywords: development, education, western dance

บทนำ

นาฏยศิลป์ คือ ศิลป์ ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจากพื้นฐานการเคลื่อนไหวทาง สรีระร่างกายของมนุษย์ ที่มีจังหวะและท่วงทำนอง สามารถเกิดได้ทั้งในความเงียบ และประกอบเสียงดนตรี เพื่อสื่อสารถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก รวมทั้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่สะท้อนตัวตนและจิตวิญญาณตามบทบาทที่ได้รับ โดยมีความมุ่งหมายให้เกิดความรู้

ความบันเทิง มีสุนทรียะที่เหนือไปกว่าอากัปกิริยาตามธรรมชาติทั่วไป Charrassri (2020) ให้ความหมาย นาฏยศิลป์ตะวันตก ไว้ว่า “นาฏยศิลป์ที่มีรูปแบบที่มาจากวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของไทยและตะวันออก หรืออาจกล่าวได้ว่า นาฏยศิลป์ที่มีรูปแบบที่พัฒนามาจากวัฒนธรรมของทางซีกโลกตะวันตกแถบยุโรป ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น” นาฏยศิลป์ตะวันตกที่มีการแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลก คือ บัลเลต์ (Ballet) หรือ ระบำปลายเท้า ที่เน้นการเคลื่อนไหวร่างกายในท่าต่าง ๆ ตามจังหวะดนตรีให้สอดคล้องกลมกลืน โดยแทรกอารมณ์ ความรู้สึกออกทางท่าเต้นและสีหน้าของนักแสดงที่สามารถสื่อไปยังผู้ชมให้เข้าใจเรื่องราวได้

เมื่อกกล่าวถึงการเผยแพร่ นาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย Boonpeng (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ประวัติบัลเลต์ในประเทศไทย” จึงทำให้ทราบถึงความเป็นมาและสภาพของบัลเลต์ในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2494 จนถึงปี พ.ศ. 2541 โดยแบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ยุค ยุคที่ 1 (ตั้งแต่ พ.ศ. 2477 ถึง พ.ศ. 2494) เริ่มมีการเรียนบัลเลต์ในโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์เป็นการสอนแบบอิสระ (Free Class) ยุคที่ 2 (ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2509) บัลเลต์เริ่มมีการพัฒนาขึ้น เนื่องจากมีครูบัลเลต์อาชีพชาวต่างประเทศได้มาเปิดการสอนเต้นบัลเลต์ในประเทศไทยที่กรุงเทพมหานคร ยุคที่ 3 (ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 ถึง พ.ศ. 2541) การเต้นบัลเลต์ได้พัฒนาแพร่หลาย จนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาของไทยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาและใช้หลักสูตรรวมทั้งการวัดประเมินผลการศึกษาของต่างประเทศ สำหรับด้านการแสดงบัลเลต์ เป็นการเต้นแบบคลาสสิกมี 2 ลักษณะ คือ การแสดงงานของโรงเรียน สถาบันและการแสดงในเชิงพาณิชย์

นอกจากนี้ Natayakul (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ประวัติบัลเลต์ในภาคอีสาน” พบว่า ศิลปะการเต้นบัลเลต์เผยแพร่สู่ภาคอีสานเมื่อปี พ.ศ. 2519 ซึ่งในขณะที่ยุคที่ผู้วิจัยทำการวิจัยนั้นพบสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่เปิดสอนวิชาหรือหลักสูตรบัลเลต์จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น นครราชสีมา อุดรธานี อุบลราชธานี มหาสารคาม ชัยภูมิและบุรีรัมย์ โดยมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบอิสระและแบบอิงหลักสูตรบัลเลต์จากต่างประเทศ ด้านกิจกรรมการแสดง มีการจัดการแสดงบัลเลต์ในรูปแบบคอนเวนชันแนลบัลเลต์ (Conventional Ballet) และคอนเทมโพรารีบัลเลต์ (Contemporary Ballet) ส่วนบทบาทบัลเลต์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอีสานปรากฏเด่นชัด 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านวัฒนธรรม

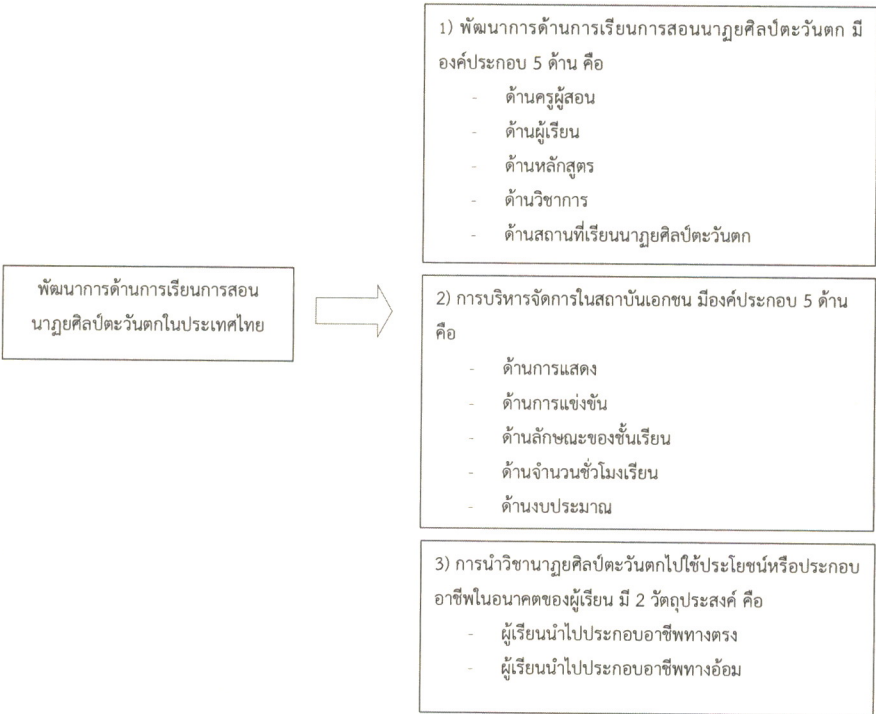
ปัจจุบันถือเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) การที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ด้วยพลังแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงข่าวสาร จนทำให้ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถรับรู้ข่าวสารและได้รับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เกิดการครอบงำข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะด้านความคิด วัฒนธรรม วิถีชีวิต รวมทั้งการบริโภค ทำให้ประเทศไทยได้มีศิลปะการเต้นแบบตะวันตกอื่น ๆ ที่หลากหลายเข้ามาแพร่หลายและมีบทบาทเป็นทางเลือกของผู้เรียนมากขึ้น อาทิ การเต้นแบบสมัยใหม่ (Modern Dance) การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) คอนเทมโพรารีแดนซ์ (Contemporary Dance) ระเบิดา สเปน (Spanish Dance) และสตรีทแดนซ์ (Street Dance) อีกทั้งตั้งแต่ พ.ศ. 2553 เป็นต้นมายังได้รับอิทธิพลจากการเต้นเลียนแบบศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่เรียกว่า การเต้นคัฟเวอร์ (Cover Dance) ซึ่งศิลปะการเต้นที่กล่าวมาทั้งหมดได้รับความสนใจจากเด็กและเยาวชนในปัจจุบันเป็นจำนวนมาก มีการนำไปสอนและแสดงในสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชนอย่างกว้างขวางด้วยเช่นกัน

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกและการบริหารจัดการในสถาบันเอกชน ตลอดจนแนวทางการนำวิชานาฏยศิลป์ตะวันตกไปใช้ประโยชน์หรือประกอบอาชีพในอนาคต เพื่อเป็นการต่อยอดงานวิจัยที่ผ่านมาและเป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงวิชาการไว้เป็นหลักฐาน อีกทั้งยังเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกในอนาคตต่อไป ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความวิจัยฉบับนี้จะให้ประโยชน์ต่อผู้ศึกษานาฏยศิลป์ตะวันตก หรือผู้ที่สนใจในแนวทางที่ใกล้เคียงได้เกิดประเด็นทางความคิดเชิงวิชาการและก่อให้เกิดประเด็นของการต่อยอดในงานวิจัยและพัฒนาผลงานทางวิชาการนาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกและการบริหารจัดการในสถาบันเอกชน รวมทั้งแนวทางการนำวิชานาฏยศิลป์ตะวันตกไปใช้ประโยชน์หรือประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียนในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563

กรอบแนวความคิดวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์และมีเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. การสำรวจเชิงเอกสาร หนังสือ บทความทางด้านวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเดี่ยว โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ชุด คือ
 - 2.1 ชุดที่ 1) อาจารย์ในสถาบันรัฐ
 - 2.2 ชุดที่ 2) ผู้อำนวยการซึ่งเป็นผู้บริหารในสถาบันเอกชน
 - 2.3 ชุดที่ 3) ครูสอนในสถาบันเอกชนทั้งในรูปแบบอิสระและประจำ
 - 2.4 ชุดที่ 4) ผู้เรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปโดยไม่ระบุทุกเพศ
3. การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคม (Social Media)
4. การสำรวจภาคสนาม ได้แก่ เข้าร่วมสัมมนาการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

เข้าร่วมชั้นเรียนนาฏยศิลป์หลากหลายแขนงกับครูหลายสถาบัน เข้าร่วมชมการแสดงของสถานศึกษาและสถาบันเอกชน

5. ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย คือ ในฐานะนักเต้น อาจารย์มหาวิทยาลัย ครูสอนเต้นอิสระในสถาบันเอกชน ครูสอนเต้นอิสระที่โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนนานาชาติ

ผลการวิจัย

พัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึง พ.ศ. 2563 ผู้วิจัยสามารถแบ่งหัวข้อผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. พัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตก ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านครูผู้สอน เริ่มจากการเรียนการสอนแบบส่วนตัวที่บ้านและโรงเรียนที่เปิดสอนการเต้นโดยเฉพาะ มีครูผู้สอนเป็นชาวต่างชาติและครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาทางด้านนาฏยศิลป์ตะวันตกโดยตรงที่ถูกฝึกสอนมาตามระบบหลักสูตรจากต่างประเทศที่มีใบประกาศนียบัตรครู หลังจากนั้นการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกได้เข้ามาอยู่ในระบบการศึกษาของไทยและเอกชน เมื่อการเรียนการสอนเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ทำให้เกิดอาชีพครูอย่างจริงจังและได้เริ่มเข้าสู่สถาบันสอนเต้นต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งได้ตามลักษณะ ดังนี้

1.1.1 ครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาทางด้านนาฏยศิลป์ตะวันตก โดยตรงที่ถูกฝึกสอนมาตามระบบหลักสูตรจากต่างประเทศ ทั้งครูผู้สอนที่มีและไม่มีใบประกาศนียบัตรครู ซึ่งส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเอกชน

1.1.2 ครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาทางด้านนาฏยศิลป์ตะวันตก แต่ไม่ได้ถูกฝึกสอนตามระบบหลักสูตรจากต่างประเทศ

1.1.3 ครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาจากนาฏยศิลป์ไทยหรือด้านศิลปะการแสดง ซึ่งสอนในแนวทางของละครเวที โดยศึกษาจากเทปหรือวีดิทัศน์ในการเตรียมการเรียนการสอน แต่มีจิตวิทยาความเป็นครูที่ดี

1.2 ด้านผู้เรียน ผู้เรียนยังคงเรียนเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ มีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมประวัติของตนเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาต่อในต่างประเทศ การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการเต้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ค่านิยมของผู้เรียนสำหรับเด็กต่างจังหวัด นิยมเรียนเพื่อฝึกใช้สมาธิและพัฒนาบุคลิกภาพ ส่วนในกรุงเทพมหานคร ผู้เรียนจะเรียนเพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับครอบครัว

1.3 ด้านหลักสูตร ในช่วง พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทยมีหลายหลักสูตรด้วยกัน ผู้วิจัยแบ่งได้ตามลักษณะของหลักสูตร ดังนี้

1.3.1 หลักสูตรรูปแบบอิสระ คือ ครูผู้สอนจะเป็นผู้ออกแบบท่าเต้นด้วยตัวเองจากประสบการณ์โดยตรงที่สั่งสมและสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติตาม ซึ่งในปัจจุบันยังเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ในสถานศึกษาของรัฐยังคงใช้ในการเรียนการสอนและสถาบันเอกชนที่สอดแทรกการสอนรูปแบบอิสระเข้าไปในระหว่างบทเรียนในแต่ละหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างทักษะทางเทคนิคการเคลื่อนไหวของร่างกายให้กับผู้เรียนและยังเป็นการฝึกสมาธิและทักษะการจำท่าต่าง ๆ

1.3.2 หลักสูตรที่เป็นองค์กรหรือหลักสูตรเอกชนที่มาจากต่างประเทศ ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2542 เดิมมี 2 หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย คือ 1) หลักสูตร Royal Academy of Dance โดยท่านผู้หญิงวราภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา เป็นผู้นำหลักสูตรนี้เข้ามา ทั้งนี้เมื่อปี พ.ศ. 2554 ทางหลักสูตรได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ของชั้น Pre-Primary และ Primary หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2556 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ของชั้นเกรด 1-3 และปี พ.ศ. 2557 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ในชั้นเกรด 4-5 ตามลำดับ 2) The Commonwealth Society of Teachers of Dancing โดยอาจารย์วัลลภา ปัจฉิมสวัสดิ์ และช่วงที่ทำการวิจัย พบว่าในปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 ได้มีผู้นำหลักสูตรใหม่เข้ามาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย ประกอบไปด้วย 6 หลักสูตร คือ

1) หลักสูตร Spanish Dance Society (SDS.) ในปี พ.ศ. 2542 โดย มิส แพทริเซีย ฟาร์แมน (Miss Patricia Farman)

2) หลักสูตร Russian Ballet Society (RBS.) ในปี พ.ศ. 2546 โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรวยพรรณ ใจณวรรณ

3) หลักสูตร Imperial Society of Teachers of Dancing (I.S.T.D.) ในปี พ.ศ. 2549 โดยอาจารย์ ปรางวล โขติปัญญาวงศ์ คูเปอร์

4) หลักสูตร Australian Teachers of Dancing (A.T.O.D.)

ในปี พ.ศ. 2552 โดยหม่อมหลวง ปรียพรรณ ศรีธวัช

5) หลักสูตร Australasian Dance Association (A.D.A.)

ในปี พ.ศ. 2557 โดยอาจารย์ จารุกัญญา เอ็มชบุตร

6) หลักสูตร United Dance Organisation (UDO.) ในปี

พ.ศ. 2558 โดย คุณจารย์วีญ์ เดอลา เป (Jarvey Dela Paz)

1.4 ด้านวิชาการ ในช่วงปี พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2541 มีการเรียนการสอน บัลเลตต์ (Ballet) การเต้นแท็ป (Tap Dance) คอนเทมโพรารีแดนซ์ (Contemporary Dance) และการเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 ได้มีการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกเกิดขึ้นมากมายและหลากหลายรูปแบบ เช่น คอนเทมโพรารีบัลเลตต์ (Contemporary Ballet) สตรีทแจ๊ส (Street Jazz) สตรีทแดนซ์ (Street Dance) แจ๊สฟังก์ (Jazz Funk) ระเบิด่าสเปน (Spanish Dance) ฮิปฮอป (Hip Hop Dance) และการเต้นคัฟเวอร์ (Cover Dance)

1.5 ด้านสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 มีการกระจายตัวของสถาบันศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนมีจำนวนมากในจังหวัดกรุงเทพมหานครและจังหวัดภูมิภาคต่าง ๆ หลายแห่ง ได้แก่

1.5.1 ระดับอนุบาล จำนวน 8 โรงเรียน

1.5.2 ระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน

1.5.3 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน

1.5.4 ระดับอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรนาฏศิลป์ตะวันตกโดยเฉพาะ จำนวน 4 มหาวิทยาลัย

1.5.5 ระดับอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก เพื่อเสริมทักษะในการประกอบอาชีพตามศาสตร์นั้นจำนวน 15 มหาวิทยาลัย

1.5.6 สถาบันเอกชน ทั้งที่ได้รับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันที่จดทะเบียนในรูปแบบบริษัทและสถาบันที่เปิดสอนเป็นของตนเอง จำนวน 228 โรงเรียน

1.5.7 โรงเรียนนานาชาติ จำนวน 29 โรงเรียน

1.5.8 สตูดิโอที่เปิดให้เข้าสอนและซ้อมเต้น จำนวน 50 สตูดิโอ

1.5.9 โรงเรียนหรือสถาบันสอนดนตรี จำนวน 4 โรงเรียน

2. การบริหารจัดการในสถาบันเอกชน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน
ดังนี้

2.1 ด้านการแสดง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 พบว่า การแสดง
อยู่ในรูปแบบนาฏยศิลป์ตะวันตกและมีวัตถุประสงค์ คือ การแสดงงานโรงเรียนและการ
แสดงในเชิงพาณิชย์ หากแต่ศิลปะการแสดงในศาสตร์นาฏยศิลป์ตะวันตกนั้นมีการบูรณา
การขึ้นมาอย่างเป็นระบบและหลากหลายมิติตามแต่วัตถุประสงค์ของผู้นำไปใช้งาน ซึ่ง
ผู้วิจัยพบว่ามีวัตถุประสงค์การแสดงเพิ่มเติม คือ

2.1.1 การแสดงเนื่องในงานวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา
และงานสมโภช รวมทั้งงานแสดงเพื่อเทิดพระเกียรติ

2.1.2 งานแสดงของมหาวิทยาลัย เช่น การแสดงผลงานสร้างสรรค์
ของนิสิตชั้นปีที่ 4 ในสถานศึกษาของรัฐ

2.1.3 งานแสดงที่จัดขึ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในงานคอนเสิร์ตการกุศล

2.1.4 งานแสดงที่จัดขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์หรือรำลึกถึงปูชนียบุคคล
ในด้านนาฏยศิลป์ตะวันตก

2.2 ด้านการแข่งขัน พบว่ามีการจัดการแข่งขันนาฏยศิลป์ตะวันตกขึ้น
เมื่อ ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งการจัดการแข่งขันนั้นประกอบไปด้วยการแข่งขันที่หลากหลาย
ระดับเพื่อวัดมาตรฐานและเชิงธุรกิจ จัดขึ้นโดย 4 หลักสูตร คือ

2.2.1 The Commonwealth Society of Teachers of Dancing
(C.S.T.D) ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2558

2.2.2 Australasian Dance Association (ADA.) ครั้งแรกเมื่อปี
พ.ศ.2558

2.2.3 Australian Teachers of Dancing (A.T.O.D) ครั้งแรกเมื่อ
ปี พ.ศ 2560

2.2.4 United Dance Organization (UDO.) ครั้งแรกเมื่อปี
พ.ศ. 2561

2.3 ด้านลักษณะของชั้นเรียน ในสถาบันศึกษาของรัฐนั้นมีการจัด
ชั้นเรียนในลักษณะกลุ่มจำนวนตั้งแต่ 10 ถึง 30 คน ขึ้นอยู่กับอาจารย์ประจำรายวิชา
ส่วนในสถาบันเอกชนมีทั้งการจัดชั้นเรียนในลักษณะกลุ่มที่เป็นทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่
รวมทั้งลักษณะเรียนเดี่ยว เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น การสอนเสริมเพื่อ

สอบวัดผล สอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ การสอนเสริมเพื่อต่อระบำในการการแข่งขันและการสอนเสริมเพื่อชดเชยชั้นเรียน อีกทั้งในปี พ.ศ. 2563 ได้เกิดโรคระบาดโควิด 19 ทำให้รูปแบบชั้นเรียนเน้นไปที่การเรียนการสอนแบบเดี่ยวและการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์

2.4 ด้านจำนวนชั่วโมงเรียน พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 มีจำนวนชั่วโมงเรียนที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับชั้นและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ โดยวิชาที่มีการนำหลักสูตรต่างชาติเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนได้มีการกำหนดชั่วโมงเรียนที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละสถาบัน เช่น

2.4.1 บัลเลต์ (Ballet)

- เด็กปฐมวัย ตั้งแต่เกรด Pre – Primary ถึง Primary จำนวนชั่วโมงเรียนประมาณ 30 นาที ถึง 60 นาทีต่อสัปดาห์ เด็กประถม ตั้งแต่เกรด 1 ถึงเกรด 5 จำนวนชั่วโมงเรียนประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เด็กมัธยมศึกษา ตั้งแต่เกรด 6 ถึง เกรด 8 จำนวนชั่วโมงเรียนประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถึง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เด็กมัธยมศึกษา ตั้งแต่เกรด Intermediate Foundation ถึง Advanced II จำนวนชั่วโมงเรียนประมาณ 2 ชั่วโมง ถึง 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับสถาบันเป็นผู้กำหนด

2.4.2 การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) ระบำสเปน (Spanish Dance) และคอนเทมโพรารีแดนซ์ (Contemporary Dance)

- เด็กอายุตั้งแต่ 8 ถึง 10 ขวบ จำนวนชั่วโมงเรียนประมาณ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เด็กอายุตั้งแต่ 10 ขวบขึ้นไป จำนวนชั่วโมงเรียนประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ต่อสัปดาห์

ส่วนวิชาอื่น ๆ เช่น การเต้นแท็ป (Tap Dance) ฮิปฮอป (Hip Hop Dance) สตรีทแดนซ์ (Street Dance) การเต้นคัฟเวอร์ (Cover Dance) และการเต้นสมัยใหม่ทุกประเภท จำนวนชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมงครึ่งต่อสัปดาห์

2.5 ด้านงบประมาณ จากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการซึ่งเป็นผู้บริหารในสถาบันเอกชน พบว่ามีการเพิ่มขึ้นทุกสถาบันตามค่าครองชีพทั้งค่าเทอมและค่าสอนของครูผู้สอน โดยผู้วิจัยสรุปโดยประมาณ ได้ดังนี้

2.5.1 ค่าเทอม

- คิดเป็นรายครั้งหรือรายชั่วโมง ราคาเริ่มต้นที่ 300 บาท ถึง 550 บาท

- เรียนเดี่ยว (Private Class) ราคาเริ่มต้นที่ 800 บาท ถึง 2500 บาท

- คิดเป็นรายเดือน ราคาเริ่มต้นที่ 900 บาท ถึง 13,500 บาท ขึ้นอยู่กับระดับชั้นและจำนวนชั่วโมงที่ลงเรียน

- คิดเป็นรายเทอมมีตั้งแต่ 2 เดือนและ 3 เดือน ราคาเริ่มต้นที่ 3,000 บาท ถึง 12,500 บาท ขึ้นอยู่กับระดับชั้นและจำนวนชั่วโมงที่ลงเรียน

2.5.2 ค่าสอนของครูผู้สอน

- คิดเป็นรายชั่วโมง สำหรับครูผู้สอนที่เป็นคนไทย รายได้ตั้งแต่ 300 บาท ถึง 1,500 บาทและสำหรับครูผู้สอนชาวต่างชาติ รายได้ตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 3,500 บาท

- คิดเป็นรายเดือน ในรูปแบบทำสัญญากับทางสถาบัน รายได้ตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 35,000 บาท

3. การนำความรู้วิชานาฏยศิลป์ตะวันตกไปใช้ประโยชน์และประกอบอาชีพในอนาคต แบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.1 ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพทางตรง คือ เป็นอาจารย์ในสถาบันรัฐเปิดสถาบันสอนเต้น ครูสอนเต้น นักออกแบบท่าเต้น วิทยากร การนำความรู้ที่ได้ไปศึกษาต่อและเป็นนักเต้นมืออาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.2 ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพทางอ้อม คือ เปิดร้านขายเสื้อผ้าอุปกรณ์ในการเรียนนาฏยศิลป์ตะวันตก นักออกแบบชุดบัลเลต์ นักแสดง นางแบบและเทรนเนอร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยยังพบว่าไม่มีบริบทที่ส่งผลต่อการพัฒนาการด้านเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย 7 ประการด้วยกัน คือ

1. ค่านิยมของสังคมที่ยังคงมองว่านาฏยศิลป์ตะวันตก โดยเฉพาะบัลเลต์ เป็นกิจกรรมคนชั้นสูง อีกทั้งค่านิยมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลทำให้ด้านวิชาการและกลวิธีการสอนนั้นลดทอนความเป็นดั้งเดิม อนึ่ง ในเรื่องของกระแสนิยมทั้งในเรื่องของรูปแบบการเต้น เพศและการแข่งขันยังเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้คนหันมาสนใจการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกมากขึ้น

2. ผู้ปกครองในปัจจุบันผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทใกล้ชิดคิดในระบบการบริหาร

จัดการในโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ผู้สอนไม่สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน จึงทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

3. ทักษะคิดและพฤติกรรม ประกอบไปด้วย

3.1 ทักษะคิดและพฤติกรรมของผู้เรียนที่เห็นได้ชัดเจน คือ การเปลี่ยนแปลงทักษะคิดในการศึกษาภายหลังเข้ารับการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตกเนื่องจากเกิดความรู้สึกที่ไม่ใช่สิ่งที่ต้องการ ทำให้ความตั้งใจของผู้เรียนไม่เกิดขึ้นกลายเป็นประสิทธิผลที่ไม่สำเร็จและไม่บรรลุตามแผนของการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนยุติการศึกษานาฏศิลป์ตะวันตก

3.2 ทักษะคิดและพฤติกรรมของผู้ปกครองบางส่วนที่มองว่านาฏศิลป์ตะวันตกไม่ใช่ศิลปะที่พัฒนาสมองและจิตใจ นอกจากนี้ ในเรื่องของ การแต่งกายที่ไม่เรียบร้อยไม่รัดกุม ก็ส่งผลทำให้ผู้ปกครองบางส่วนไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ศึกษานาฏศิลป์ตะวันตก

4. เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคมและการเมือง

4.1 เศรษฐกิจ ในส่วนของค่าเทอมและค่าใช้จ่ายเรื่องเครื่องแต่งกาย/อุปกรณ์การเรียนที่เพิ่มขึ้นตามระดับชั้นโดยเฉพาะบัลเล่ต์และระบำสเปน ผู้ปกครองที่เจอปัญหาเศรษฐกิจจึงไม่สามารถสนับสนุนให้บุตรได้ศึกษาต่อหรือยุติการเรียนนาฏศิลป์ตะวันตกเมื่ออายุมากขึ้น

4.2 วัฒนธรรม การได้รับวัฒนธรรมจากต่างชาติหรือการเต้นสมัยใหม่ต่าง ๆ ทำให้แนวคิดการเต้นถูกปรับเปลี่ยน ซึ่งส่งผลถึงรูปแบบการเรียนการสอน จำเป็นต้องเปลี่ยนหรือพัฒนาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกให้เข้ากับวัฒนธรรมนั้น ๆ

4.3 สังคม ในสังคมไทยส่วนใหญ่ ยังคงมีความต้องการมีหน้ามีตาทางสังคมและยกระดับฐานะทางสังคมให้ได้รับการยอมรับจึงทำให้เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้การเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกมีการพัฒนาการขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

4.4 การเมือง ในช่วงที่ประเทศไทยมีการประท้วงหรือตั้งกลุ่มชนเพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ รัฐบาลมีนโยบายให้มหาวิทยาลัย วิทยาลัยและสถาบันเอกชนปิดทำการ ทำให้การเรียนการสอนได้ยุติลง ส่งผลให้เด็กขาดการพัฒนาทักษะการเรียนนาฏศิลป์ตะวันตกอย่างต่อเนื่อง

5. เวลา ในสังคมไทยถือว่าการเรียนนาฏศิลป์ตะวันตกนั้นยังคงเป็นงานอดิเรกหรือกิจกรรมนอกหลักสูตร ผู้ปกครองบางส่วนจึงให้บุตรเลิกเรียนหรือไม่ได้รับการสนับสนุนให้ไปเรียนเป็นวิชาเสริม แต่กลับให้บุตรทุ่มเวลาให้กับการไปเรียนพิเศษสำหรับวิชาบังคับในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จึงส่งผลให้การเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกไม่เป็นที่แพร่หลาย เป็นแค่การยอมรับเฉพาะกลุ่ม

6. สื่อ สื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นสามารถหาได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากสามารถค้นคว้าได้จากอินเทอร์เน็ต ซึ่งส่งผลดีต่อพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกและยังเป็นผลสืบเนื่องให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกด้วย

7. สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 จึงทำให้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกเป็นการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ อีกทั้งยังเปิดช่องทางให้บุคคลที่สนใจสามารถเข้าเรียนที่บ้านพักอาศัยโดยไม่ต้องเสียค่าเดินทาง สะดวก ส่วนตัวและปลอดภัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 ผู้วิจัยสรุปตามหัวข้อกรอบแนวความคิดวิจัย ได้ดังนี้

พัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก

1. องค์กรประกอบที่ยังคงเดิม คือ

1.1 ด้านผู้เรียน ผู้เรียนยังคงมีวัตถุประสงค์เดิม คือ เรียนเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ เสริมสร้างประวัติเพื่อใช้ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. องค์กรประกอบที่เปลี่ยนแปลง คือ

2.1 ด้านหลักสูตร หลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลง คือ หลักสูตร Royal Academy of Dance จากประเทศอังกฤษ ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงทำเด็คนใหม่ทั้งหมดในระดับชั้น ดังนี้ ปี พ.ศ. 2554 ชั้น Pre-Primary, Primary, Intermediate Foundation และ Intermediate, ปี พ.ศ. 2556 ชั้นเกรด 1 ถึงเกรด 3 และปี พ.ศ. 2557 ชั้นเกรด 4 ถึงเกรด 5 ตามลำดับ

3. องค์ประกอบที่เพิ่มเติม คือ

3.1 ด้านครูผู้สอน รูปแบบของครูผู้สอนที่เพิ่มเติม คือ ครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาทางด้านนาฏยศิลป์ตะวันตกซึ่งได้ผ่านการฝึกสอนตามระบบหลักสูตรจากต่างประเทศทั้งที่มีและไม่มีใบประกาศนียบัตรครู ครูผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาทางด้านนาฏยศิลป์ตะวันตก แต่ไม่ได้ถูกฝึกสอนตามระบบหลักสูตรจากต่างประเทศและเป็นครูที่สำเร็จการศึกษาจากนาฏยศิลป์ไทยหรือด้านศิลปะการแสดง ละครเวทีโดยศึกษาจากเทปหรือวีดิทัศน์

3.2 ด้านหลักสูตร มีหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจำนวน 6 หลักสูตร คือ ในปี พ.ศ. 2542 หลักสูตร Spanish Dance Society (SDS.), ในปี พ.ศ. 2546 หลักสูตร Russian Ballet Society (RBS.), ในปี พ.ศ. 2549 หลักสูตร Imperial Society of Teachers of Dancing (I.S.T.D.), ในปี พ.ศ. 2552 หลักสูตร Australian Teachers of Dancing (A.T.O.D.), ในปี พ.ศ. 2557 หลักสูตร Australasian Dance Association (A.D.A.) และในปี พ.ศ. 2558 หลักสูตร United Dance Organisation (UDO.) ตามลำดับ

3.3 ด้านวิชาการ มีการเรียนการสอนวิชานาฏยศิลป์ตะวันตกเพิ่มขึ้นและหลากหลายรูปแบบมากขึ้น เช่น คอนเทมโพรารีบัลเลต์ (Contemporary Ballet) สตรีทแจ๊ส (Street Jazz) ระบำสเปน (Spanish Dance) การเต้นฮิปฮอป (Hip Hop Dance) และการเต้นคัฟเวอร์ (Cover Dance) เป็นต้น

3.4 ด้านสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตก มีการกระจายตัวของสถาบันศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนเพิ่มขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภูมิภาคต่าง ๆ

ทั้งนี้ องค์ประกอบที่ยังคงเดิม องค์ประกอบที่เปลี่ยนแปลงและองค์ประกอบที่เพิ่มเติม นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการพัฒนาการเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งค่านิยมและทัศนคติของผู้เรียนและผู้ปกครองตามยุคสมัย ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวจะส่งผลต่อการบริหารจัดการของสถาบันและการนำวิชานาฏยศิลป์ตะวันตกไปใช้ประโยชน์หรือประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน

การบริหารจัดการในสถาบัน

1. องค์ประกอบใหม่ คือ

1.1 ด้านการแข่งขัน เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้มีการจัดการแข่งขันหลายระดับเพื่อวัดมาตรฐานและเชิงธุรกิจ จัดขึ้นโดย 4 หลักสูตร คือ The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D) เมื่อปี พ.ศ. 2558, Australasian Dance Association (ADA.) เมื่อปี พ.ศ.2558, Australian Teachers of Dancing (A.T.O.D) เมื่อปี พ.ศ 2560 และ United Dance Organization (UDO.) เมื่อปี พ.ศ. 2561 ตามลำดับ

2. องค์ประกอบที่เพิ่มเติม คือ

2.1 ด้านการแสดง รายละเอียดวัตถุประสงค์ของการแสดงที่เพิ่มขึ้น คือ แสดงเนื่องในงานวันสำคัญ งานแสดงของมหาวิทยาลัย งานแสดงที่จัดขึ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในงานคอนเสิร์ตการกุศลและงานแสดงที่จัดขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์หรือรำลึกถึงปูชนียบุคคลในด้านนาฏศิลป์ตะวันตก

2.2 ด้านลักษณะของชั้นเรียน ในช่วงปี พ.ศ. 2563 เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 พบการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ คือ การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์

2.3 ด้านจำนวนชั่วโมงเรียน ที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับชั้นและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันเป็นผู้กำหนด

2.4 ด้านงบประมาณ ในส่วนของค่าเล่าเรียนและค่าจ้างครูผู้สอนปรับเพิ่มขึ้นตามค่าครองชีพและภาวะเงินเฟ้อ

การนำวิชานาฏศิลป์ตะวันตกไปใช้ประโยชน์หรือประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน

1. วัตถุประสงค์ของผู้เรียนที่ยังคงเดิม คือ ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพทางตรง เช่น อาจารย์ในสถาบันรัฐ ครูสอนบัลเลตในสถาบันเอกชนและนักออกแบบท่าเต้น
2. วัตถุประสงค์ของผู้เรียนที่เพิ่มเติม คือ ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพทางอ้อม เช่น เจ้าของธุรกิจร้านขายเสื้อผ้า อุปกรณ์ในการเรียนนาฏศิลป์ตะวันตกและนักออกแบบชุดบัลเลต

อีกทั้ง ผู้วิจัยยังพบว่ามิบริบทที่ส่งผลต่อการพัฒนาการด้านเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกในประเทศไทย 7 ประการด้วยกัน คือ 1) ค่านิยมและกระแสนิยม 2) ผู้ปกครอง 3) ทักษะคิดและพฤติกรรม 4) เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคมและการเมือง 5) เวลา 6) สื่อ 7) สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านพัฒนาการการเรียนรู้การสอน

ด้านครูผู้สอน เห็นได้ว่า ครูสอนนาฏศิลป์ตะวันตก ยกตัวอย่าง ครูสอนบัลเลต์ได้เข้าไปสอนตามสถาบันสอนเต้นต่าง ๆ ซึ่งทิศทางหนึ่งมาจากสถาบันสอนเต้นและอีกทิศทางหนึ่งมาจากมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากวุฒิการศึกษา การเต้น ประสบการณ์ในการสอนและคุณสมบัติของครูเป็นที่ตั้งในการคัดเลือกเข้าสถาบัน นอกจากนั้น “ยังมาจากคุณครูหลักสูตรอื่นที่ไม่ใช่จากบัลเลต์โดยตรง เช่น หลักสูตรศิลปะการแสดง หลักสูตรนาฏศิลป์ไทย โดยเป็นคนที่ศึกษารำไทยแต่ในขณะที่เรียนได้ศึกษาวิชาบัลเลต์และอาจมีครูที่แอบแฝง เช่น ครูที่ไม่เคยเรียนบัลเลต์มาก่อนแต่ศึกษาจากสื่อแล้วนำมาสอนนักเรียน” (Natayakul, 2020a) ส่งผลทำให้คุณภาพของครูผู้สอนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนเช่นกัน เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนทำให้การเต้นแบบนาฏศิลป์ตะวันตกเป็นสิ่งที่คนรู้จักแพร่หลายขึ้น ประกอบกับมีสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ผู้คนมีความรู้มากขึ้น เพราะฉะนั้นครูผู้สอนเป็นปัจจัยหลักที่ไม่ควรหยุดนิ่ง จำเป็นต้องพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ ตรงกับ Sunvaraphiphu (2021) ที่กล่าวว่า “ครูผู้สอนที่มีเพียงความรู้เดิมและย่ำอยู่กับที่ ขาดการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์ตะวันตกทั้งในประเทศและต่างประเทศ ย่อมทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกเป็นไปอย่างไม่ดี” นอกจากนี้ การที่ครูผู้สอนมีพัฒนาการของตนเอง ยังส่งผลให้รูปแบบการเรียนการสอนมีพัฒนาการได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Bloom (1976, p.135) ที่สรุปว่า “ตัวแปรที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือคุณภาพของการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหากผู้สอนได้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น จะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ”

ด้านผู้เรียน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จุดมุ่งหมายขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้ปกครองและตัวผู้เรียนเอง เช่น ผู้เรียนเรียนเพื่อต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ พัฒนาบุคลิกภาพ มีสังคมและมีเป้าหมายในการสร้างเสริมประวัติของตนเองหรือเพื่อนำไปใช้ศึกษาต่อและประกอบอาชีพในต่างประเทศ แต่เป็นที่สังเกตว่านับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตกส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นครูสอนเต้น เจ้าของสถาบันส่วนตัวและนักออกแบบท่าเต้น ซึ่งยังไม่ค่อยพบนักเต้นที่ทำงานด้านการเต้นเพื่อช่วยในเรื่องของการบำบัดจิตใจและกายภาพ หรือที่เรียกว่า

“นาฏยศิลป์บำบัด” (Dance/Movement Therapy) ซึ่งมองในอีกแง่หนึ่ง อาจเป็น เพราะลักษณะบางอาชีพที่พบในต่างประเทศอาจจะยังไม่ปรากฏขึ้นในประเทศไทย เพราะระบบของการศึกษาไทยยังไม่ได้เปิดสอน ส่วนปัญหาของผู้เรียนในปัจจุบัน คือ ความตั้งใจ ความกระตือรือร้นและความอดทนน้อยลง ไม่สามารถกล่าวตักเตือนได้ ตั้งเช่นในอดีต ซึ่ง Rattanapirom (2020) กล่าวว่า “ผู้เรียนในปัจจุบันมีพัฒนาการที่ช้ากว่าผู้เรียนในสมัยก่อน มีความจำและสมาธิที่สั้นลง ขาดความกระตือรือร้น ไม่ขยัน ข้นแข็ง มีความอดทนต่ำ ว่ากล่าวตักเตือนไม่ค่อยได้ ไม่พยายามหาทางฝึกฝนพัฒนาตนเอง” ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อผู้เรียนให้มีการเรียนที่ยั่งยืนต่อเนื่อง คือ ประสิทธิภาพ ในการเต้น รูปร่าง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน การได้รับโอกาสในการ แสดงในงานต่าง ๆ ผลการสอบและความมุ่งมั่นที่จะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในด้าน การศึกษาและการประกอบอาชีพ

ด้านหลักสูตร จะเห็นได้ว่าในส่วนของพัฒนาหลักสูตรนั้น เป็นการ ยกระดับหรือจัดระดับการศึกษาของการเต้น โดยมีการวัดมาตรฐานตามหลักสูตรของ ประเทศใดประเทศหนึ่ง นอกจากนี้ ในประเทศไทย การเรียนการสอนในสถาบันอาจยัง ใช้หลักสูตรที่นำมาจากต่างประเทศและดัดแปลงมาทำการเรียนการสอนในรูปแบบ อิสระ ซึ่งจะเกิดจากตัวครูผู้สอนที่จบมาจากหลักสูตรต่างประเทศ หรืออาจจะจบการ ศึกษามาจากสาขาอื่น หรืออาจจะเกิดจากการเขียนหลักสูตรขึ้นด้วยลักษณะเฉพาะ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มิได้ยึดหลักสูตรจากสถาบันอื่น เป็นหลัก แต่เป็นการเขียนหลักสูตรขึ้นมาในแต่ละรายวิชา นอกจากนี้ ในประเทศไทย ยังมีหลักสูตรแบบลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นอีกหนึ่งหลักสูตรที่ยังไม่ค่อยเป็นที่เผยแพร่ มากนัก คือ หลักสูตรของประเทศจีน จากที่กล่าวไปว่าหลักสูตรมีหลายประเภท มีทั้ง หลักสูตรที่เป็นองค์กรและหลักสูตรที่เกิดขึ้นเฉพาะสถาบัน เช่น สถาบัน คารา แดนซ์ สตูดิโอ (Cala Dance Studio) ใช้หลักสูตรจากประเทศจีน สืบเนื่องจากอิทธิพล ของบัลเลต์ในประเทศจีนมาจากประเทศรัสเซีย (Natayakul, 2020a) ทั้งนี้ในช่วง พ.ศ. 2542 -2563 หลักสูตร Royal Academy of Dance ก็ยังเป็นหลักสูตรที่ใช้ อย่างต่อเนื่อง ดังที่ Kaewploy (2016) กล่าวว่า “หลักสูตร Royal Academy of Dance เป็นเสมือนแม่แบบการเรียนการสอนบัลเลต์ของประเทศไทยตามมาตรฐาน สากลและได้รับความนิยมมากขึ้นในผู้ปกครองชาวไทย” ด้านการวัดผลและประเมิน ผลในประเทศไทย สถาบันเอกชนต่าง ๆ ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการสอบวัดผลโดยยึดตาม

หลักสูตรต่างประเทศที่ตนได้เลือกใช้ในการเรียนการสอนตามสถาบันของตน คือ การสอบทำเต้นตามที่หลักสูตรกำหนดจนได้ประกาศนียบัตรและบางสถาบันที่ไม่ได้ยึดหลักสูตรของต่างประเทศจะใช้รูปแบบการประเมินวัดผลในลักษณะของการฝึกฝนไปในสักกระยะหนึ่งและประเมินวัดผลนักเรียนจากการแสดงประจำของโรงเรียน ส่วนในสถาบันรัฐนั้น มีการสอบวัดผลตามหลักสูตรที่แต่ละสถาบันศึกษาได้สร้างขึ้นเอง ทั้งนี้จะแตกต่างกันออกไปตามแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งสังเกตได้ว่าหลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกนั้นได้พัฒนาขึ้นมาใหม่อยู่เสมอเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและความต้องการของสังคมในปัจจุบัน โดยการสอนในแต่ละหลักสูตรนั้นยังคงดำรงไว้ซึ่งลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวและขั้นตอนการฝึกฝนแบบคลาสสิก ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้องและปลอดภัย สิ่งสำคัญที่สุด คือ ครูผู้สอนนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ย่างถ่องแท้ มีความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ในด้านกายภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพื่อที่จะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ถูกต้องตรงส่วน สอดคล้องกับ Kaikaew (2020) ที่กล่าวว่า “ครูผู้สอนต้องจริงใจซื่อสัตย์ ไม่โกหกเด็ก” ก็จะทำให้การเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกมีพัฒนาการที่ดีขึ้นแน่นอน

ด้านวิชาการ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2563 จะเห็นว่ามีการกระจายการเรียนการสอนของนาฏศิลป์ตะวันตกทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและเขตพื้นที่ต่างจังหวัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งไม่ใช่แค่ศาสตร์ของบัลเลต์แต่อย่างเดียว สิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมานั้นจะมีการผสมผสานระหว่างศาสตร์เดิม เช่น การเต้นนีโอคลาสสิกเคิลบัลเลต์ (Neo Classical Ballet) คอนเทมโพรารีบัลเลต์ (Contemporary Ballet) สตรีทแจ๊ส (Street Jazz) และแจ๊สฟังก์ (Jazz Funk) เป็นต้น ส่งผลให้สถาบันศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชนเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งการเรียนการสอนในรูปแบบลักษณะที่เป็นการเรียนที่อยู่ในหลักสูตรหรือการเรียนเสริมหลักสูตรและการเรียนนอกหลักสูตร

ด้านสถานที่เรียน เห็นได้ชัดของการกระจายตัวของสถาบันสอนนาฏศิลป์ตะวันตกเกิดขึ้นมากมายในประเทศไทยทั้งในสถานศึกษาภาครัฐที่มีทั้งระดับอนุบาลระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา โรงเรียนอนุบาลนานาชาติและสถานเอกชนที่ได้รับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันที่จดทะเบียนในรูปแบบบริษัทและสถาบันที่เปิดสอนเป็นของตนเองและยังมีสตูดิโอเข้าสอนและซ้อมเต้น รวมไปถึงการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกที่แฝงอยู่ในโรงเรียนสอนดนตรี ซึ่งสามารถ

เห็นได้ว่าการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกนั้นไม่ได้อยู่ในสถาบันสอนการเต้นเพียงอย่างเดียว

2. การบริหารและการจัดการของสถาบัน

ด้านการแสดง จะเห็นได้ว่ารูปแบบการแสดงนั้นยังคงเป็นนาฏยศิลป์ตะวันตก แต่พบว่ามียุทธศาสตร์รูปแบบมากขึ้นจากที่ผ่านมาซึ่งเป็นการเต้นที่ปรับให้เข้ากับยุคสมัย อีกทั้ง มีการผสมผสานศาสตร์การเต้นแต่ละศาสตร์อีกด้วย ซึ่งศิลปะการแสดงในศาสตร์นาฏยศิลป์ตะวันตกนั้นมีการบูรณาการขึ้นมาอย่างเป็นระบบและหลากหลายมิติตามแต่วัตถุประสงค์และผู้นำไปใช้งาน

ด้านการแข่งขัน สังเกตได้ว่าหลักสูตรที่มีการจัดการแข่งขันนั้นเป็นหลักสูตรที่มีการผสมผสานนาฏยศิลป์ตะวันตกหลายรูปแบบ ผลที่ได้จากการแข่งขันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งกำลังเป็นที่นิยมมากในตอนี้ การจัดการแข่งขันนั้นเป็นพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกที่เห็นได้ชัดและกำลังเป็นที่นิยม ซึ่งครูผู้สอนจากสถาบันต่าง ๆ ได้นำนักเรียนของตนเองออกไปทำกิจกรรมข้างนอกเพื่อเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพบกับผู้เรียนจากโรงเรียนอื่น ๆ เปิดโลกกว้าง มีประสบการณ์และมีสังคมมากขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดแรงจูงใจกระตุ้นในการพัฒนาทักษะของตนเอง เช่น จากเด็กที่เรียนบัลเลต์อย่างเดียวก็จะสนใจการเต้นในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น ทั้งนี้ การจัดการแข่งขันนอกจากผู้เรียนจะได้รับประโยชน์โดยตรงแล้ว ยังส่งผลดีต่อครูผู้สอนที่จะได้มีการพัฒนาศักยภาพการเต้นรูปแบบอื่น ๆ ได้เปิดโลกทัศน์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันและยังมีโอกาสสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากชั่วโมงสอนที่นักเรียนผู้ที่จะเข้าแข่งขันมาเรียนเพิ่มเติมในลักษณะชั้นเรียนเดี่ยวในกรณีพิเศษด้วย นอกจากนี้ ยังสร้างประโยชน์ทั้งในด้านเชิงธุรกิจ รวมทั้งชื่อเสียงแก่สถาบันและเจ้าของหลักสูตรด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การแข่งขันก็จะส่งผลเสียต่อการพัฒนาและการเรียนการสอนของเด็ก เพราะเด็กจะมุ่งเน้นการแข่งขันให้ได้ผลในระยะสั้น ปฏิบัติท่าเต้นที่ยากเกินความสามารถของร่างกายในช่วงอายุของเด็กเพื่อต้องการรางวัลมากกว่าที่จะฝึกฝนการเรียนให้พัฒนาอย่างเป็นไปตามระดับขั้นตอนอย่างมีคุณภาพและปลอดภัย

ด้านจำนวนชั่วโมงเรียน ปัญหาที่พบในปัจจุบัน คือ การจัดจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียนในจำนวนมากเกินไป ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ทำให้เด็กอาจได้รับบท

เรียนที่ไม่เท่าเทียมกัน อีกทั้งจำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนที่น้อยเกินไป (Ngamta, 2020) จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกให้กับผู้เรียนอีกด้วย

ด้านงบประมาณ ค่าเล่าเรียน มีทั้งในรูปแบบการจ่ายแบบรายชั่วโมง รายครั้ง รายเดือน รายเทอมและรายปี หรือจ่ายในลักษณะที่เป็นรายงวด ซึ่งงวดก็สามารถแบ่งได้เป็นอีกหลายประเภทแล้วแต่สถาบันนั้นเป็นผู้กำหนด เช่น จ่ายเป็นงวด 3 เดือนหรือจ่ายล่วงหน้ากับทางสถาบันในจำนวนหนึ่งและตัดจำนวนเป็นครั้ง ๆ เพื่อให้แต่ละครั้งมีจำนวนค่าเรียนที่น้อยลงหรือ จ่ายแบบสมาชิก ส่วนค่าจ้างของครูผู้สอนในประเทศไทยมีทั้งครูที่มีการเซ็นสัญญากับสถาบัน ซึ่งจะได้รับเงินเดือนในรูปแบบจ่ายรายเดือนและครูในรูปแบบครูอิสระในรูปแบบจ่ายรายชั่วโมง ซึ่งมีการแบ่งระดับเงินเดือนตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครู ในส่วนของค่าใช้จ่ายเครื่องแต่งกายในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก ก่อนปี พ.ศ. 2542 ใช้วิธีการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศหรือเดินทางไปต่างประเทศเพื่อซื้อกลับมา แต่ปัจจุบันมีร้านค้าที่เป็นตัวแทนของแบรนด์สินค้าเกิดขึ้นทั้งในรูปแบบที่มีหน้าร้านและสามารถสั่งซื้อสินค้าได้เองทางออนไลน์อีกด้วย

3. การนำวิชานาฏศิลป์ตะวันตกไปใช้ประโยชน์หรือประกอบอาชีพในอนาคต

ส่วนใหญ่พบว่าเป็นครูสอนเต้น ซึ่งมองในเชิงบวก การมีครูหรือสถาบันเพิ่มขึ้นเป็นพัฒนาการที่ดีในการที่จะทำให้ศิลปะนาฏศิลป์ตะวันตกได้รับความนิยมแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีการขยายเป็นสังคมเมืองมากขึ้น รวมทั้งค่านิยมของผู้ปกครองที่ยังต้องการเห็นบุตรหลานมีกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อค้นหาความสามารถพิเศษ เป็นผลให้ศิลปะประเภทนี้จะได้รับการพัฒนาควบคู่กันไป จนกลายเป็นศิลปะที่เคียงคู่ไปกับนาฏศิลป์ไทย มีความเป็นสากลทัดเทียมกับอารยะประเทศทางตะวันตกได้ ทั้งนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน เช่น ในกรณีวิชาบัลเลต์ควรมีนโยบายผลักดันที่ชัดเจนในการสร้างคณะบัลเลต์อย่างจริงจังในประเทศไทย จึงจะเป็นแนวทางในการทำให้บุคลากรที่มีฝีมือระดับมืออาชีพในระบบภาคการศึกษาในประเทศไทยมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตนเองมาเป็นผู้สร้างสรรค์และพัฒนาศิลปะโดยไม่ถูกจำกัดขีดความสามารถและประสิทธิภาพของตนเองไว้แต่เพียงความเป็นครู นอกจากนี้กรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยกำหนดไว้นั้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยยังได้ทราบถึงบริบทต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ตะวันตกในประเทศไทย คือ

1. ค่านิยมและกระแสนิยม

ค่านิยมของการเรียนนาฏศิลป์ตะวันตก ในกรณีของการเรียนการสอน นาฏศิลป์ตะวันตกในอดีตจนถึงปัจจุบันนั้นยังคงถูกมองว่าเป็นกิจกรรมของสังคมชั้นสูง ถึงแม้ว่าจะมีครูคนไทยที่ได้เปิดโรงเรียนและจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก ให้กับชนชั้นอื่น แต่ด้วยสภาพลักษณะของสังคมของโรงเรียนนาฏศิลป์ตะวันตก ค่าใช้จ่าย ยังเหมาะสมกับฐานะคนชั้นสูงและคนชั้นกลางบางกลุ่ม นอกจากนี้ กระแสนิยมก็เป็น อีกปัจจัยหลักที่ทำให้การเรียนการสอนเปลี่ยนไป เช่น กระแสนิยมทางด้านวัฒนธรรม เนื่องจากกระแสนิยม สตรีทและเคป๊อปกำลังเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน ทำให้การเรียน การสอนจากเดิมที่มุ่งเน้นแต่คลาสสิกที่วางรากฐานทักษะให้แข็งแรง สอนอย่าง ค่อยเป็นค่อยไป เพื่อฝึกให้กล้ามเนื้อได้ใช้อย่างถูกต้องและเพิ่มความแข็งแรง กลับทำให้มี การแทรกความเป็นสมัยใหม่เข้าไป (Pleansiri, 2020) ซึ่งทำให้ความเป็นพื้นฐานดั้งเดิม ลดน้อยลงไป นอกจากนี้ กระแสนิยมเรื่องเพศ ค่านิยมเกี่ยวกับนักเต้นสมัยก่อน เด็กผู้ชายจะรู้สึกว่าการเต้นต้องเป็นผู้หญิง รู้สึกอาย ไม่กล้าแสดงออก แต่กระแสนิยมสมัย ปัจจุบัน ไอดอลผู้ชายชื่อดังออกมาเต้นตามสื่อต่าง ๆ ทำให้เด็กกลับรู้สึกว่ามีเสน่ห์ เกิด ความน่าหลงใหล และกระแสนิยมนี้เองจึงกลายเป็นผลกระตุ้นทางบวกในการเรียนเต้น ของเด็กผู้ชาย กระแสนิยมอีกด้านหนึ่ง คือ ด้านการแข่งขัน ซึ่งส่งผลด้านดี คือ เด็กได้ สามารถแสดงศักยภาพและส่งผลให้เด็กกล้าแสดงออก อีกทั้งยังได้ฝึกฝนเพื่อพัฒนาความ สามารถของตนเอง ดังเช่น Kaewploy (2016) กล่าวว่า “ในปัจจุบันนี้มีการแข่งขันเต้น ในโครงการต่าง ๆ เด็กนักเรียนมาเรียนตัวเข้มเพื่อแข่งขันมากขึ้นส่งผลให้เกิดกิจกรรม ส่งเสริมธุรกิจการตลาดและนักเรียนยังสามารถพัฒนาการเรียน รวมถึงพัฒนาการสอน ของผู้สอนได้อีกเช่นกัน” แต่อีกด้านหนึ่งสำหรับเด็กบางกลุ่มที่มุ่งเน้นการแข่งขันเพียงแค่ ทำการแสดงเดี่ยว ส่งผลกระทบบ้างทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาทักษะและเข้าใจพัฒนาการ ทางด้านร่างกายของตนเองได้ตามลำดับขั้นเท่าที่ควรจะเป็น ไม่เหมือนกับเด็กที่ได้เรียน และสอบตามหลักสูตรของต่างประเทศ อย่างไรก็ตามการทำการแสดงหรือการแข่งขันอาจ เป็นหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ผู้ปกครองเลือกที่จะให้ลูกเรียนในสถาบันนั้น ๆ ที่มุ่งเน้นจัดการ แสดงและการแข่งขันเป็นหลัก เพราะผู้ปกครองบางกลุ่มจะให้ความสนใจแค่บุตรของตนได้กล้าแสดงออกความสามารถบนเวที โดยไม่คำนึงถึงขั้นตอนในการที่จะทำให้บุตร

ได้รับความรู้หรือทักษะพัฒนาการเดินที่ดีที่บุตรของตนควรที่จะได้รับ

2. ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทและใกล้ชิดในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น โดยไม่ได้ยึดสุขภาพดี “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” เหมือนสมัยโบราณ ครูผู้สอนจึงเกิดความรู้สึกกังวลไม่สามารถดู เข้มงวดหรือแนะนำคำสั่งสอนทั้งเรื่องการเดินและคุณธรรมให้กับเด็ก เนื่องจากผู้สอนเกรงว่าผู้ปกครองอาจจะให้บุตรของตนยุติการศึกษานาฏยศิลป์ตะวันตก โดยไม่ได้คำนึงถึงความสามารถ พรสวรรค์และโอกาสของบุตรที่ครูผู้สอนเห็น สอดคล้องกับ Dechakooop (2001) ว่า “การเรียนรู้ไม่ได้หมายถึงการที่ทำให้ผู้เรียนรู้วิชาการเท่านั้น แต่ต้องทำให้มีจิตวิญญาณ มีเจตคติที่ดีและมีคุณธรรม โดยพัฒนาเป็นองค์รวม (Wholistic) ดังนั้น จึงส่งผลทำให้ยากต่อพัฒนาการด้านการเรียนการสอนและกฎระเบียบมารยาทต่าง ๆ ให้กับเด็ก รวมทั้งเรื่องการบริหารจัดการในองค์กรก็ยากขึ้นตามไปด้วย”

3. ทักษะและพฤติกรรม

ทักษะและพฤติกรรมของผู้เรียนที่เห็นได้ชัดเจน คือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการศึกษาภายหลังเข้ารับการศึกษาด้านการเดินเนื่องจากเกิดความรู้สึกว่าไม่ใช่สิ่งที่ต้องการ กลายเป็นเรื่องการบังคับในความคิดของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนปัจจุบันส่วนมากมีพฤติกรรมที่ไม่เปิดรับและให้โอกาสตัวเองได้ศึกษา ทดลองในการเรียน แต่กลับกลายเป็นการทำเพื่อให้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น ทำให้ความตั้งใจของผู้เรียนไม่เกิดขึ้นกลายเป็นประสิทธิผลที่ไม่สำเร็จและไม่บรรลุตามแผนของการเรียนการสอน

สำหรับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ปกครองบางส่วนที่มองว่าการเดินรำไม่ใช่ศิลปะที่พัฒนาสมองและจิตใจ โดยส่วนใหญ่จะมีมุมมองว่าการเดินรำเป็นเพียงการศึกษาเท่านั้นหรืออาจคาดหวังว่าเมื่อเรียนไปแล้วต้องได้เป็นนักเต้นหรือครูสอนเต้นเพียงอย่างเดียว ถ้าบุตรเรียนไปแล้วไม่เห็นว่าจะสามารถนำมาประกอบอาชีพได้ก็มักจะยุติการส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษาเล่าเรียนศิลปะการเดินเพราะการเรียนเต้นต้องลงทุนสูงและใช้เวลาในการเรียนนาน อีกทั้ง หากเด็กประพฤติไม่ดีในชั้นเรียนหรือโดนครูดุ ผู้ปกครองก็จะปกป้องลูกในทางที่ผิด ทำให้เด็กไม่ได้รับการแก้ไขพัฒนาการเรียน (Amesbutr, 2020) แม้กระทั่งในเรื่องของการแต่งตัว ผู้ปกครองบางส่วนมองว่าการแต่งตัวเรียนเต้นโดยเฉพาะชุดบัลเลต์ไม่ปกปิดเรือนร่าง ไม่มีมิติ เนื่องจากหลักสูตรเด็กโตจะไม่มีการใส่กระโปรงคลุมเหมือนหลักสูตรเด็กเล็ก ตรงกับ (Natayakul, 2020b) กล่าวว่า

“เด็กเล็กที่ได้เรียนบัลเลต์มา พอเติบโตขึ้นจนถึงอายุราว ๆ 13 ปี ผู้ปกครองให้เด็กเล็กเรียนบัลเลต์ เนื่องจากชุดบัลเลต์มีความไม่มิดชิดปิดเรือนร่าง ซึ่งผู้ปกครองจะมีทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป หรือบางรายอาจจะให้บุตรเน้นการเรียนทางด้านวิชาการ จึงให้ลูกเล็กเรียนบัลเลต์”

4. เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคมและการเมือง

ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการศึกษานาฏศิลป์ตะวันตกมีค่าเรียนที่ต้องใช้จ่ายมากขึ้นเมื่อเริ่มหลักสูตรขั้นสูง เช่น เด็กที่จะเต้นบัลเลต์ได้ดีควรต้องเรียนวิชายืดหยุ่นร่างกายหรือการเต้นแจ๊ส อีกทั้งในช่วงการสอบวัดผลประจำปี เด็กต้องมีชั่วโมงเรียนที่เพิ่มเติมเพื่อเตรียมตัวสอบ นอกจากค่าเล่าเรียนแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ คือ ค่าใช้จ่ายในเรื่องเครื่องแต่งกายที่เพิ่มขึ้น เด็กที่พ่อแม่เจอปัญหาเศรษฐกิจก็จะไม่สามารถสนับสนุนให้ลูกได้ศึกษาต่อได้

ด้านวัฒนธรรม ปัจจุบันนี้วัฒนธรรมนาฏศิลป์ตะวันตกมีการยอมรับกันมากขึ้นกว่าอดีตอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้ปกครองเริ่มมีการยอมรับในอาชีพการเต้นมากขึ้นและในอนาคตน่าจะมีความไว้มการยอมรับได้ดีมากยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ เพราะมีผู้ปกครองบางส่วนซึมซับข้อมูลและมองเห็นว่าลูกของตนสามารถนำเอาศิลปะนาฏศิลป์ตะวันตกไปใช้ให้เกิดประโยชน์และนำไปประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ การได้รับวัฒนธรรมจากต่างชาติหรือแนวการเต้นสมัยใหม่ต่าง ๆ ก็ส่งผลให้แนวคิดการเต้นถูกปรับเปลี่ยน อีกทั้งวัฒนธรรมในองค์กรยังมีผลต่อพัฒนาการด้านการเรียนการสอน คือ วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน เช่น โรงเรียนที่เก่าแก่อุตังมาเป็นเวลานานมีความเป็นแบบแผนสูง การเรียนการสอนมีความจริงจังและเข้มงวด รุ่นน้องที่เห็นรุ่นพี่ในโรงเรียนที่มีความสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศได้ จึงเกิดแรงบันดาลใจและความสนใจที่จะศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติในแง่ดีตามมา

ด้านสังคม เนื่องจากการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ทำให้การเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้นเช่นกัน รวมไปถึงความต้องการมีหน้ามีตาทางสังคมและยกระดับฐานะทางสังคมให้ได้รับการยอมรับขึ้น จึงทำให้การเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกมีการพัฒนาการมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ ซึ่งสังคมเป็นบ่อเกิดและตัวกระตุ้นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา

ด้านการเมือง ในช่วงที่ประเทศไทยมีการประท้วงหรือตั้งกลุ่มชนเพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ รัฐบาลมีนโยบายให้สถานศึกษาในภาครัฐและสถาบัน

เอกชนปิดทำการ ซึ่งส่งผลให้ไม่ได้มีการจัดการเรียนการสอนขึ้น อีกทั้งในช่วงสถานการณ์โรคระบาดภาวะวิกฤตโควิด 19 ที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 รัฐบาลมีนโยบายให้สถาบันรัฐและสถาบันเอกชนปิดทำการจากชั่วคราวเป็นระยะเวลา 3 เดือน ซึ่งส่งผลกระทบต่อในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและระยะเวลาเรียนนั้นไม่เพียงพอ อีกทั้งการเรียนนาฏยศิลป์ตะวันตกเป็นการเรียนที่ต้องใช้ทักษะของการปฏิบัติ จึงทำให้กล้ามเนื้อความแข็งแรงและศักยภาพของผู้เรียนลดต่ำลง

5. เวลา

ในสังคมไทยถือว่าการเรียนนาฏยศิลป์ตะวันตกนั้นเป็นงานอดิเรกหรือกิจกรรมนอกหลักสูตร จึงทำให้จัดสรรเวลาที่จะเรียนยากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนยังคงต้องการนำบุตรของตนไปเรียนกวดวิชาเสริมในสายสามัญในช่วงเวลาวันหยุดสุดสัปดาห์ จึงทำให้เด็กบางคนต้องยุติการเรียนหรือไม่ได้รับการสนับสนุนให้ไปเรียนเป็นวิชาเสริม

6. สื่อ

สมัยอดีต การเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกยังไม่ได้ได้รับความนิยมเนื่องจากสื่อต่าง ๆ ยังไม่มีหลากหลายช่องทางและเข้าถึงง่ายเหมือนในปัจจุบัน อีกทั้งสื่อการเรียนการสอนก็สามารถหาได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากสามารถค้นคว้าได้จากอินเทอร์เน็ต สั่งสินค้าตามเว็บไซต์ ซึ่งเป็นมุมมองในด้านบวกต่อพัฒนาการการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ในประเทศไทยและยังเป็นผลสืบเนื่องให้เกิดการกระตุกการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกด้วย

7. สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19

มีปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นชั้นเรียนเดี่ยวและสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่า “การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ” ซึ่งบางสถานศึกษาทั้งในภาครัฐและสถาบันเอกชนที่อยู่ตามเขตภูมิภาคไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ได้ เนื่องจากความเสถียรของอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอ แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์นั้นสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนบางกลุ่มที่ไม่อยากมาเรียนที่สถาบันหรือโรงเรียนสอนเต้น “เนื่องจากความอายของนักเรียนที่รู้สึกว่าคุณเองมีทักษะการเต้นที่ดีกว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียน จึงส่งผลให้การเรียนการสอนออนไลน์ของคุณผู้สอนบางท่านมีนักเรียนจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น” (Buanoi, 2020)

อีกทั้ง จากการสัมภาษณ์ ในส่วนของความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่ม

เป้าหมาย เห็นตรงกันว่า รัฐบาลควรยกระดับวิชานาฏยศิลป์ตะวันตกให้เป็นกิจกรรม ในหลักสูตรหลักของโรงเรียนให้กว้างขวางมากขึ้น อีกทั้ง ควรให้มีการรวมตัวของ บุคคลที่อยู่ในแวดวงนาฏยศิลป์ตะวันตกเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและให้เกิดการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลความรู้และประสบการณ์ให้เกิดความสัมพันธ์ ที่เหนียวแน่นเป็นปึกแผ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ ตะวันตกในประเทศไทยในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรให้มีการสนับสนุนส่งเสริมนักวิจัยทำการวิจัยที่เกี่ยวกับศาสตร์ทางด้าน นาฏยศิลป์ตะวันตกในประเทศไทยเพิ่มเติม รวมทั้งควรให้มีการเผยแพร่งานวิจัยผ่านสื่อ สังคมเพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ในสถาบันรัฐ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนในสถาบันเอกชน ผู้เรียน รวมทั้งบุคคลทั่วไปได้อย่างทั่วถึงเพื่อจะก่อให้เกิดการ ต่อยอดในการทำวิจัยเรื่องพัฒนาการด้านการเรียนการสอนนาฏยศิลป์ตะวันตกประเด็น อื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Amesbutr, J. (2020, August 31). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording].
Principal at Ganya Dance School. Bangkok.
- Bloom, B.S. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York:
McGraw-Hill.
- Boonpeng, S. (1999). *History of ballet in Thailand* (Master's Thesis).
Chulalongkorn University, Bangkok.
- Buanoi, A. (2020, August 27). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording].
Dance Freelance Teacher, Host BKK, Bangkok.
- Charrassri, N. (2020, September 24). *Interview by K. Kitcharoen*
[Tape recording]. Professor. Dr, Chulalongkorn University, Bangkok.
- Dechakoop, P. (2001). *Teaching and Learning-Oriented student center: The
Concept and Teaching Technique*. Bangkok: The Master Group
Management.

- Kaewploy, P. (2016). Ballet Curriculum in current view of Modern Society in Thailand. *Music and Performing Arts Journal, Burapha University*, 2(1), 114-125.
- Kaikaew, E. (2020, September 15). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording]. Self-Employed, Konkean.
- Natayakul, S. (2014). The History of Ballet in Isan Province in Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 33(3), 178-188.
- _____. (2020a, September 6). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording]. Associate Professor. Dr, Mahasarakham University, Mahasarakham.
- _____. (2020b, September 15). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording]. Associate Professor. Dr, Mahasarakham University, Mahasarakham.
- Ngamta, A. (2020, August 27). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording]. Dance Freelance Teacher, Point Studio, Bangkok.
- Pleansiri, C. (2020, August 31). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording]. Lecturer, Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Rattanapirom, V. (2020, August 22). *Interview by K. Kitcharoen* [Tape recording]. Lecturer, Aree School of Dance Arts, Bangkok.
- Sunvaraphiphu, T. (2020, August 6). *Interview by K. Kitcharoen* [Electronic Mail]. Lecturer, Assistant Professor Dr. Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok.